

Vlaams
Parlement

vergadering **C24**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 24 oktober 2019

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de ondersteuning van het lokale cultuurbeleid – 173 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over innovatie in de cultuursector – 174 (2019-2020)	9

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de ondersteuning van het lokale cultuurbeleid – 173 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, bedankt dat u speciaal voor twee vragen tijd wilt vrijmaken. Ik apprecieer dat. Het zijn ook wel belangrijke vragen, die hopelijk ook de collega's kunnen beroeren.

Mijn eerste vraag gaat over het lokale cultuurbeleid. Als Groen zijn wij over een aantal punten in het regeerakkoord erg positief: de investeringen in erfgoed en zeker ook de aandacht voor de stabiliteit van de grote instellingen. De infrastructuurwerken die u plant, dat zijn er wel heel veel. Ik mag toch fijntjes opmerken dat ze zich allemaal binnen de befaamde ruit Antwerpen-Brussel-Brugge-Gent-Leuven bevinden.

Daarmee maak ik de weg vrij naar mijn punt om te zeggen dat het buitengebied wat wegvalt in die nota, om niet te zeggen dat we daar nauwelijks iets over lezen. Er is wel de zogenaamde planopmaak voor bovenlokale infrastructuur en er is de verwijzing naar het nieuw op te starten en nog uit te voeren en later te evalueren decreet bovenlokale cultuurwerking, maar in tegenstelling tot vorige regerings-nota's komt de term 'lokaal cultuurbeleid', en met name de cultuur-en gemeenschapscentra en bibliotheken, niet meer voor in de teksten.

Uit de recente landschapstekening van Kunstenpunt en de documenten die Overleg Kunstenorganisaties (oKo) als belangenorganisatie verspreidt over het fijnmazige net, blijkt dat de sector zich daar toch ook zorgen over maakt. Je zou ons wat de retail kunnen noemen van het landschap.

Ik heb daar een aantal vragen bij. Onderschrijft u de analyse in de landschapstekening van Kunstenpunt, waarin ze willen bewijzen dat dat fijnmazige netwerk van gemeenschapscentra, cultuurcentra, bibliotheken en lokale musea zeer essentieel is voor het cultureel ecosysteem?

Mijn tweede vraag is eigenlijk een retorische vraag aan de vorige Vlaamse Regering, die de draad met het lokale beleid resoluut heeft doorgeknipt en de middelen heeft laten inkantelen via het Gemeentefonds, zonder dat daar nog voorwaarden aan verbonden zijn. Ik durf de vraag toch opnieuw aan u te stellen, minister-president. U hebt de vorige keer gezegd dat u het beleid van de vorige keer wilt bijsturen. Deelt u de mening dat dat echt een goede zaak is voor het cultureel ecolandschap? Op welke manier wilt u als minister dat lokale cultuurbeleid dan wel beter ondersteunen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Bedankt, mijnheer Pelckmans. Dit schijnt mij een wekelijkse uitwisseling van ideeën te zijn over cultuur. *(Opmerkingen van Gustaaf Pelckmans)*

Ik kijk daar ook naar uit.

Op uw eerste punt kan ik u geruststellen. Ons regeerakkoord is natuurlijk zeer uitgebreid, maar om nu te zeggen dat het een allesomvattend werk, een magnum opus is... Dat is het niet. Ik onderschrijf uiteraard de stelling dat een sterk

uitgebouwd netwerk van kunsten-, cultuur- en gemeenschapscentra, bibliotheken, musea en alle andere culturele partners, ertoe bijdraagt dat cultuur heel dicht bij de mensen wordt gebracht. Dat vormt een heel belangrijk element van ons cultureel ecosysteem. Laat daar geen misverstand over bestaan.

Na de afgeslankte taakstelling van de provincies en de periode van de warme overdracht in 2018 en 2019, heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om in te zetten op de versterking van het bovenlokale veld, dat als intermediair veld een heel specifieke ondersteunende rol moet opnemen ten aanzien van de lokale overheden. De uitbouw en de versterking van het lokaal cultuurbeleid blijft allereerst de verantwoordelijkheid van de lokale overheid. Ik deel die mening. Zij staat het dichtst bij de burgers. Zij voelt het best aan wat in de eigen gemeente of stad de beste invalshoek is om aan cultuur en cultuurparticipatie te doen. Die geest van vertrouwen hebben in en vertrouwen geven aan de lokale besturen en hun kracht, dat willen wij ook uitstralen. Ik denk immers dat zij beter dan wie ook de lokale context aanvoelen.

In 2016 heeft men die middelen gewoon in het Gemeentefonds ingekanteld, en zo heel wat planlast bij de gemeentes weggehaald. Dit bracht immers een enorme planlast met zich mee voor lokale besturen. Dat was natuurlijk niet alleen zo voor Cultuur, maar ook voor Jeugd, voor Sport. Men heeft die middelen ter beschikking gesteld en de vrijheid gegeven om daarmee te werken.

Dat alleen zou echter natuurlijk te weinig zijn. Daarom is dat decreet inzake de bovenlokale cultuurwerking ook wel een essentiële schakel in het cultuurbeleid. Mocht men immers de gemeentes en steden helemaal alleen aan hun lot overlaten, dan zou dat inderdaad te schraal zijn, denk ik. Dit decreet inzake de bovenlokale cultuurwerking biedt dus een aantal instrumenten. Het decreet beoogt de uitbouw en optimalisering van een kwalitatieve, duurzame, diverse en geïntegreerde bovenlokale cultuurwerking en wil de cultuurparticipatie bevorderen en versterken. Het decreet richt zich daarbij enerzijds op de culturele spelers in het veld, die met projectsubsidies kunnen werken en groeien, maar anderzijds richt het zich ook op lokale overheden, om in te zetten op intergemeentelijke samenwerking. Dergelijke intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, die zijn opgericht om duurzame voorwaarden te creëren om geïntegreerd bovenlokaal cultuurwerk te ontwikkelen, in stand te houden en te verspreiden, kunnen daarvoor aanspraak maken op een subsidie tot 100.000 euro per jaar voor een periode van zes jaar. Deze intergemeentelijke samenwerkingsverbanden moeten een regisseursrol opnemen als verbinder en als facilitator, en de lokale overheden dus bijstaan en ondersteunen om te komen tot dat gediversifieerd, complementair en rijk cultuurlandschap in de regio. Er is in een totaalbudget van 2 miljoen euro voorzien. Dat betekent dus dat er ruimte is voor twintig van dergelijke intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Ik druk er echter op dat die versterking van de gemeentelijke autonomie zonder die bovenlokale werking inderdaad te schraal zou zijn, maar de complementariteit van die twee kan wel tot mooie dingen leiden, denk ik.

Op dit ogenblik buigt mijn administratie zich samen met de beoordelingscommissie over de 19 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die een dossier hebben ingediend. Er was dus ruimte voor 20. Er zijn er 19 die dat hebben ingediend. In die 19 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zitten er 147 gemeentes, dus grosso modo de helft van de gemeentes doet daaraan mee. Het decreet voorziet ook in de subsidiëring van een steunpunt dat als centrum van expertise het doel heeft individuen, organisaties en lokale besturen te ondersteunen bij hun praktijkontwikkeling en beleidsvisie inzake bovenlokale cultuur. Het steunpunt zal ook de ontwikkeling van het lokale en het bovenlokale culturele veld als geheel stimuleren om de doelstellingen van het decreet te realiseren. Het zal daarbij zowel het lokale als het bovenlokale culturele veld in de veelheid van alle actoren en voorzieningen ondersteunen. Ik kan u meedelen dat in 2019 het Steunpunt voor

Bovenlokale Cultuur zijn werking is gestart en een aanspreekpunt is voor de lokale besturen. Het staat ook al in mijn agenda dat ik daar contact mee zal hebben en met die mensen zal overleggen.

Ik kom tot uw laatste vraag. Ik wil voor alle zekerheid aanstippen dat de beslissing een onderdeel was van het regeerakkoord voor 2014-2019, maar dat weet u. Ik onderschrijf, zoals gezegd, echter de redenering die aan de grondslag ervan lag: Vlaanderen heeft en stelt vertrouwen in de lokale besturen. De lokale besturen kunnen volgens mij zelf het beste bepalen hoe het lokaal cultuurbeleid moet worden vormgegeven. Regelneverij, planlast en die toestanden brengen daar meestal niet veel toe bij. Ik spreek tegen dat de Vlaamse overheid geen actieve interactie meer onderhoudt met de lokale besturen. Dat is juist de rol van dat decreet inzake de bovenlokale cultuurwerking. Dat heeft de ambitie om de bovenlokale ruimte te versterken, in complementariteit met de lokale besturen. Zoals u weet, voorziet dat decreet in drie belangrijke instrumenten: projecten, de subsidiëring van het steunpunt en de subsidiëring van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, ik dank u ervoor dat u onze sector een hart onder de riem steekt. Ik heb er veel twijfels bij of we met dit hele verhaal over de bovenlokale cultuurwerking alle problemen hebben opgelost. We moeten dit nu even laten rusten. Het is nog maar net gestart en het komt er nog aan. We zullen voldoende tijd hebben om dit grondig te evalueren.

Voor dat steunpunt zijn natuurlijk heel wat bossen gekapt. Andere steunpunten zijn weggemaaid, waardoor heel wat kennis verloren dreigt te gaan. We hebben het al over een ecosysteem gehad en ik wil u even iets voorleggen. U staat bekend als een goed bestuurder, maar vindt u het een vorm van goed bestuur dat de cultuurproducenten, de makers, ten gevolge van het Kunstendecreet een onwaarschijnlijke planlast hebben om 10.000, 15.000 of 30.000 euro te krijgen, terwijl de gemeentebesturen in hetzelfde ecosysteem tegelijkertijd zonder enige vorm van controle of interactie middelen krijgen voor de werking van hun cultuurcentra. Er bestaat geen enkel vorm van interactie met de Vlaamse overheid meer. Dat is merkwaardig en beetje zuur voor die sector.

Ik kan dit doortrekken naar een concrete vraag die in heel de sector leeft, zowel bij oKo en bij Kunstenpunt als bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ik heb me voor deze vraag om uitleg rot gezocht naar cijfers, maar eigenlijk weet niemand het nog goed. Het gaat om een bedrag van 85 miljoen euro, bijna een negende van het volledig cultuurbudget. Niemand weet wie nu nog officieel een cultuurcentrum of gemeenschapscentrum heeft en hoeveel naar dat centrum gaat, laat staan dat iemand cijfers over het aantal bezoekers heeft. Het recentste cijfer dat ik heb gevonden, dateert uit 2016 en heeft het alleen al voor de cultuurcentra over meer dan 3,8 miljoen gebruikers.

Minister-president, ik heb een concrete vraag die over de partijgrenzen heen gaat. Zou het niet mogelijk en verstandig zijn die cijfers opnieuw verplicht te maken en zo een cultuurbeleid te onderbouwen waarin alle sectoren aanwezig zijn? De reden waarom die cijfers er niet zijn, is dat niemand de gemeentebesturen nog durft te vragen op te lijsten wat ze doen met de bedragen die ze krijgen. We zouden een aantal criteria en data kunnen opstellen die dan terechtkomen in de grote databank waarop de Vlaamse Regering haar beleid zou kunnen laten steunen. Het is een billijke, maar harde vraag.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Mijnheer Pelckmans, ik vind het logisch dat in het Vlaams regeerakkoord niets over het lokaal cultuurbeleid geschreven staat. De

middelen zijn tijdens de vorige legislatuur ingekanteld en we hebben vertrouwen in de lokale besturen. Dit is ook een zaak van lokale autonomie. Het lokaal bestuur kan het lokaal cultuurbeleid uittekenen op de manier dat het dit wil.

Ik stel vast dat 80 procent van de middelen die in het verleden aan het lokaal cultuurbeleid zijn gegeven, van de steden en de gemeenten zelf kwam. De Vlaamse overheid deed daar een schepje van 20 procent bovenop. Ik heb het de afgelopen jaren meerdere keren meegemaakt dat het Vlaams Parlement moord en brand schreeuwde vanwege die 20 procent, terwijl de gemeenten zelf voor 80 procent zorgden. Ik heb er vertrouwen in dat de gemeenten dit zullen blijven doen.

Er wordt veel verwacht van het decreet betreffende de bovenlokale cultuurwerking. Ik verwacht daar ook veel van. De eerste aanvragen en beoordelingen zijn gebeurd. Ik ben zeer blij dat negentien intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn ingediend. Tijdens de vorige legislatuur waren dat er negen. Ik denk dat we dit na verloop van tijd gebiedsdekkend voor Vlaanderen kunnen maken, wat ook de bedoeling van het decreet was.

Mijnheer Pelckmans, u pleit voor meer cijfers. Ik raad u aan eens naar de lokale vrijetijdsmonitor te kijken. De lokale vrijetijdsmonitor is er gekomen op vraag van de sector, de VVSG en de Vlaamse overheid. Die lokale vrijetijdsmonitor is ongeveer een jaar geleden gelanceerd. Waren daar nog kinderziektes bij? Ja. Maar het Centrum voor Informatie over de Media (CIM) en het Bibliotheek Informatie- en Opgvolgingssysteem (BIOS) werden geïntegreerd in de vrijetijdsmonitor. Dat geeft lokale besturen ook de mogelijkheid om te benchmarken met gelijkaardige steden en gemeenten. Ik zie absoluut niet de noodzaak om dat opnieuw verplichtend te maken voor steden en gemeenten. Waar er wel een tandje bij moet worden gestoken, is bij onze administratie. De secretaris-generaal is er zich ten volle van bewust dat wij op het niveau van onze administratie meer moeten kunnen inzetten op cijfergegevens. Dat is in de vorige legislatuur gebeurd, maar we moeten op dat elan verder gaan. We zijn gestart met de lokale vrijetijdsmonitor, maar er moet een goed databeheer gebeuren bij het CIM.

Een laatste punt nog. Mijnheer Pelckmans, ik ben het met u eens. Als we enerzijds de planlast willen vermijden bij de lokale ambtenaren, moeten we dat anderzijds ook doen aan de kant van de sector. We horen de laatste tijd te veel opmerkingen over het Integraal Opgvolgsysteem Kunsten (KIOSK). Het hele systeem van KIOSK moet eens onder de loep worden genomen. Het is goed dat men in tien lijnen moet kunnen omschrijven waarvoor het project staat, maar ik heb de indruk dat de slinger een beetje te veel is doorgeslagen naar de andere kant.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mevrouw D'Hose heeft op correcte wijze bijna alles al verteld, dus zal ik zeer kort zijn. Ik wil wel, maar we doen hier het debat dat we een aantal jaren geleden al hebben gevoerd nog eens over. Collega's, het is A of het is B. In januari 2013 zei de ene na de andere in het parlement dat Vlaanderen te veel keizer-koster is, dat er te weinig vertrouwen is in de gemeenten, dat de gemeenten meer moeten kunnen doen, dat er te veel planlast is. Al die termen heb ik gehoord. Men heeft toen beslist om alles in het Gemeentefonds te stoppen en vertrouwen te geven aan de gemeenten en de planlast te reduceren. Nu hoor ik partijen zeggen dat het opnieuw moet worden ingevoerd, opnieuw cijfers, opnieuw motiveringen, opnieuw dit en opnieuw dat, opnieuw centralisme. Dat is niet de geest waar we naartoe moeten gaan. Je moet vertrouwen geven, en dat betekent ook dat je opnieuw verantwoordelijkheid laat aan de besturen.

Langs de andere kant wil ik ook zeggen dat een van de gewenste effecten van het decreet op de bovenlokale cultuurwerking het feit is dat regionale verbanden, bijvoorbeeld rond cultuur en communicatie, of rond bibliotheken, of rond erfgoed,

samen een samenwerkingsverband hebben gemaakt en een dossier ingediend. Ik zie dat in mijn eigen regio. Daar moeten we naartoe. Dat is de bedoeling. Het cijfer is genoemd van het aantal ingediende dossiers.

Dat zijn de debatten. Maar ik dacht dat we die fase al voorbij waren, dat we het vertrouwen en de verantwoordelijkheid kunnen geven aan de gemeenten.

Er is 1,3 miljard euro vrijgemaakt, die nu richting de gemeente gaat. Inderdaad, de gemeenten zijn vrij om dat bedrag te besteden. Maar dan moeten de lokale besturen die kans ook grijpen en inzetten, bijvoorbeeld op cultuur en vrije tijd.

Wat betreft de cijfers, hebben we inderdaad de vrijetijdsmonitor. We hebben toen ook afgesproken dat we het lokale cultuurbeleid zouden monitoren. Ik ben daar redelijk hoopvol en vol vertrouwen in. We gaan dat bekijken.

Wat mevrouw D'Hose aanhaalt, is wel juist: als je aan de gemeenten minder planlast vraagt, moet je dat ook doen ten aanzien van de mensen die dossiers indienen, bijvoorbeeld op basis van het Kunstendecreet.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Collega Meremans, u zegt dat we dat niet moeten overdoen. Het feit dat de vraag hier opnieuw wordt gesteld, bewijst dat het debat over de hervorming tijdens de vorige legislatuur met betrekking tot het lokale cultuurbeleid even pregnat blijft. De impact daarvan vandaag zullen we moeten meten.

Mijnheer Peckmans, de onrust daarover is zeer terecht. Over het feit dat we het oormerken van de middelen voor Cultuur hebben losgelaten, ben ik vrij gerust wanneer het gaat over de grote steden. Grote steden zijn volwassen en groot genoeg om te beseffen hoe belangrijk cultuur is voor sociale cohesie enzovoort. Maar ik blijf wel bezorgd over de kleinere gemeenten. Ook in mijn eigen gemeente zie ik dat bij de opmaak van de beleids- en beheerscyclus (BBC) en van de meerjarenbegroting, er altijd discussie is over de keuze voor zoveel meter voetpad meer versus middelen voor Cultuur. Die angst die ik al van meet af aan heb, dreigt realiteit te worden. Ik wil de minister-president dan ook oproepen om goed te monitoren wat de impact daarvan is.

Wanneer we een impact willen meten, dan hebben we cijfers nodig. Meten is weten, is het adagium. De opstart van de vrijetijdsmonitor is niet goed verlopen, mevrouw D'Hose gaf dat ook toe. Ook de nulmeting was niet goed. We zullen dan ook geconfronteerd worden met een aantal problemen inzake opvolging.

Aangezien cultuur belangrijk is voor deze regering, moet rekening worden gehouden met de impact van het decreet Bovenlokaal Cultuurbeleid in de monitoring en de evaluatie van de beleidsmaatregelen die vorige legislatuur zijn genomen. Welk effect hebben die op lokaal niveau? Hoe zit het met de spreiding? Hoe zit het met de participatie van Vlamingen aan cultuur? We moeten dat kunnen meten en opvolgen. Dat debat is dus helemaal niet afgesloten, we zullen dat nog heel vaak moeten voeren met de minister.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik was eerst niet van plan om te reageren omdat ik een enorm déjà-vugevoel heb als ancien van deze commissie, maar ik heb er alle begrip voor dat nieuwe collega's de juiste vragen stellen.

Tijdens de vorige legislatuur heb ik, na het voorstellen van de vrijetijdsmonitor aan het veld, en waarbij ik had vastgesteld dat die nog niet 100 procent op punt stond, de minister daarover ondervraagd. Ik ben blij dat iedereen het er intussen over

eens is dat het belangrijk is dat die vrijetijdsmonitor goed in elkaar zit. Mevrouw D'Hose heeft er verder ook op gewezen dat het moeilijk werken is met KIOSK, wat een steeds terugkerend punt is. Het is een tip aan de nieuwe minister van Cultuur om deze twee zaken eens van naderbij te bekijken en te zien hoe de zaak kan worden geoptimaliseerd, zodat we de evolutie kunnen volgen. Tijdens de vorige legislatuur was de BBC er al voor de gemeenten, nu is het de eerste keer dan we de verschillen zullen kunnen zien. Als we ze niet kunnen zien, dan is dat een spijtige zaak omdat het toch een uitdrukkelijke vraag was van deze commissie. Zij wil kunnen vaststellen of er gemeenten zijn die meer of minder inspanningen doen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat de lokale vrijetijdsmonitor en KIOSK betreft, kan ik daar na twee weken nog niet diep op ingaan. Ik zal zeker rekening houden met de tips die hier zijn gegeven. Wanneer er technische problemen zijn, dan moeten die in elk geval worden aangepakt.

Het verbaast me een beetje dat er bij sommigen zo'n wantrouwen bestaat ten aanzien van de lokale besturen, en dat de kleinere gemeenten worden geculpabiliseerd. Ik vind dat een raar fenomeen. Al onze partijen zijn lokaal actief en zetten hun beste mensen in, ik begrijp dat wantrouwen dan ook niet goed. Ik ben zelf ook een lokaal bestuurder geweest en ik kan dan ook zeggen dat er ook op lokaal niveau ernstig en zeker niet lichtzinnig aan die zaken worden gewerkt. De keuze tussen cultuur versus een aantal meter fietspad moet worden overwogen. Bestuurders moeten voortdurend keuzes maken en hebben daar een bepaalde context voor.

Ik sta natuurlijk open voor het debat, maar ik ben tegelijkertijd een lokaal bestuurder, die met heel veel vertrouwen naar die lokale bestuurders kijkt. U zult toch met ongelooflijke argumenten moeten afkomen om mijn vertrouwen in die lokale besturen te doen wankelen, en daar opnieuw planlast te gaan invoeren en regelneerij los te laten op die lokale besturen. Daar gaan we elkaar niet echt in vinden, integendeel.

U maakt een vergelijking met andere decreten waar wel nog veel planlast in zit. Het is juist mijn intentie om de besparing, waar ook de cultuursector doorheen zal moeten, te laten opvangen door nog een verdere vermindering van de planlast, én in het sociaal-cultureel werk én in de kunstendecreten. Ik denk dat er veel te veel voltijdsequivalenten in de cultuur bezig zijn met het invullen van subsidiedossiers, en daardoor te weinig met het werkveld zelf. Dat is de richting die ik uit wil om de besparing die de sector ook zal moeten doorvoeren, een stuk op te kunnen vangen in minder planlast.

Dit is nog maar een insteek. Het is nog geen uitgewerkt beleid. Maar het gaat dus om planlastvermindering voor de artistieke sector, voor de creatievelingen bij uitstek. In plaats van ze bezig te laten zijn met administratie en het invullen van dossiers en dergelijke toestanden, denk ik dat die sector beter met creatieve dingen bezig is.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Bedankt, minister. Ik heb het gevoel dat we over één punt toch een akkoord hebben, namelijk over alles wat cijfers betreft. We moeten er goed op toekijken dat dat beter kan. Daar is iedereen het over eens, denk ik. Laat ons daar misschien ook een afspraak over maken. Daar staat de sector echt op te wachten. Het is belangrijk. Meten is weten.

Het gaat niet over controle. Het gaat over interactie. Ik weet niet of u thuis af en toe een lamp vervangt, maar om een lamp te laten branden, heb je een plus en een min nodig. En wat heel Europa ons benijdde in dat lokaal cultuurbeleid, was

dat als de kerktoren te veel zegt 'het is arty-farty en het is allemaal te ingewikkeld wat het cultuurcentrum of de bibliotheek doet', Vlaanderen dan kon bijsturen. En omgekeerd, als het te veel arty-farty werd, konden de lokale besturen bijsturen. Die 20 procent, waar mevrouw D'Hose het over heeft, was veel belangrijker dan nominatief die 20 procent. Dat was dikwijls de aanmoediging, de steun voor de sector om daarvoor samen te werken. Het gaat dus niet over controle, maar over het volledig kwijtspelen van de interactie tussen het lokale bestuur en het Vlaamse niveau.

Ik woon op een boogscheut van Nederland. Daar werkt het zo. Zij waren stikjaloers op ons systeem. Want daar is het toegepast. Daar heeft het landelijke bestuur niets meer te maken met het lokale bestuur. Als je een beetje thuis bent in de sector, weet je wat er in Nederland gebeurd is met de lokale theaters en schouwburgen, en hoe men daar klaagt over het gebrek aan visie en de overcommercialisering van de sector.

Het is duidelijk dat het debat niet af is. Wij willen dat blijven aanvuren, omdat de sector daar nog altijd van wakker ligt en het niet verwerkt heeft. Noem mij één directeur van een cultuurcentrum of een gemeenschapscentrum of een bibliotheek die in zijn hart akkoord gaat met deze beweging. Ik ken er geen enkele. Het is door hun strot geduwd. We gaan daar de gevolgen van dragen.

Ik ga stout eindigen. Als u toch ooit een canon wilt, schrijf er dan ook een blunderboek bij, want dit zou wel eens mooi op de eerste plaats kunnen komen te staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over innovatie in de cultuursector – 174 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik wil beginnen met de mensen die in het veld actief zijn. Kunstenpunt heeft zopas een heel mooi rapport geschreven over het kunstenbeleid, waarin ze 22 aanbevelingen doen. Ik ga ze nu niet allemaal opnoemen, we komen daar later zeker op terug. Een van de besluiten is dat de kunstenaar in het hart zou moeten zitten van het kunstenbeleid, wat eigenlijk nogal logisch is.

Ik sluit me graag aan bij een ander punt. Opnieuw mijn felicitaties voor het regeerakkoord, want ook Groen is zeker mee met de ambitie van Vlaanderen om te excelleren in innovatie, om, zoals u zelfs zegt, de innovatieleiders van Europa te worden. De inspanningen in onderzoek en ontwikkeling en innovatie moeten we zelfs verhogen. We moeten ter zake de norm van 3 procent realiseren.

Ik lees ook graag over de internationale uitstraling die Vlaanderen heeft op het vlak van de kunsten. Die is er, maar laten we daar ook eventjes de analyse van maken. Wij zijn heel fier op onze oude meesters, wij zijn heel fier op het onroerend erfgoed, wij zijn heel fier op onze historiciteit, maar vergis u niet: de echte waardering in de kunstenwereld, Europees, internationaal, is er inderdaad voor die grote instellingen, die oude meesters en dat cultuurhistorisch gebeuren, maar is minstens even groot voor onze openheid om te experimenteren, te innoveren, nieuwe projecten aan te durven. Daar zijn de Vlamingen over heel de wereld om bekend. Dan blijf ik toch een beetje op mijn honger als ik het hoofdstukje over de

projectsubsidie lees. Dan wordt er plots enorm op de rem getrapt. Er wordt zelfs gezegd dat men niet moet denken dat, als men daar subsidies van krijgt, men later kan doorstromen naar vaste middelen. Nochtans heeft minister Gatz indertijd toch ook altijd wel meegenomen dat dat een mooie opstap was. Met andere woorden, ik merk een enorme gap: enerzijds is er de te waardenen ambitie van de Vlaamse Regering om te excelleren op het vlak van innovatie, anderzijds trekt men die lijn totaal niet door op het vlak van de kunsten.

Ik heb dan ook de volgende vragen. Overweegt u om, analoog aan de inspanningen die zullen worden gedaan, zoals we van u verwachten, voor de 3 procentnorm op het vlak van onderzoek en ontwikkeling, die inspanningen eventueel toch ook te doen voor de kunsten? Erkent u, met andere woorden, het belang van de innovatiebeleid voor de kunsten? Hoe ziet u die verhouding tussen die structurele middelen waarin in het Kunstendecreet is voorzien en de projectsubsidies? Dat zijn twee verschillende potten. Durft u te zeggen dat we misschien het ene moeten verminderen voor het andere? Ik ben daar absoluut geen voorstander van, want het budget is al te klein, maar is dat een oplossing die u dan suggereert?

Hoe wilt u ons op lange termijn internationaal op de kaart blijven zetten – wat uw ambitie en die van de Vlaamse Regering is, denk ik – als we niet nú innoveren? Dat is een basisprincipe, trouwens, dat in de privésector maar al te best bekend is.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Pelckmans, misschien toch eerst zeggen dat bij de 3 procentnorm voor onderzoek en ontwikkeling in de bedrijfs-wereld 1 procent van de overheid komt en 2 procent uit de sector zelf. Als u dus de 3 procentnorm wilt hanteren, dan moet u dat in al zijn facetten doen.

U stelt in uw vraag dat het projectsubsidiebeleid het innovatiefonds is voor de kunsten. Ik denk dat dat een fout cliché is. Het geeft een beeld dat er enkel in de projectsubsidies vernieuwend wordt gewerkt. Ik denk dat dat te eng is. De grootste motor van vernieuwing zit, denk ik, nog steeds bij de kunstinstellingen en de structureel gesubsidieerde kunstorganisaties. Zeggen dat de projectsubsidies de graad van vernieuwing in de Vlaamse cultuursector aangeven, lijkt me dus een te schrale benadering.

Ontwikkeling is een van de vijf functies waarop kunstenaars en organisaties kunnen inzetten bij het aanvragen van een subsidie binnen het Kunstendecreet. Een van die vijf dingen is dus net ontwikkeling, lees innovatie. Bij ontwikkeling primeren het proces, het onderzoek en het artistieke experiment op een concrete output. Kortlopende en meerjarige beurzen kunnen zelfs enkel worden toegekend met het oog op die functie. Als we rekening houden met alle organisaties en kunstenaars die op de functie ontwikkeling inzetten, dan wordt de 3 procentnorm binnen het totale kunstenbudget voor onderzoek en ontwikkeling ruim gehaald.

Mijnheer Pelckmans, u hebt me gevraagd naar de verhouding tussen structurele subsidies en projectsubsidies in het licht van de besparingsplannen. Toen minister Diependaele een toelichting bij de begroting voor 2020 gaf, heeft hij erop gewezen dat, ten gevolge van de evolutie van de middelen, de stijging van de uitgaven bij constant beleid en rekening houdend met de begrotingsdoelstellingen, er begrotingsmaatregelen nodig zijn om de begroting in evenwicht te houden. Er moet ruimte worden vrijgemaakt voor nieuwe investeringen en nieuw beleid. Dat is altijd hetzelfde. We willen de begroting in evenwicht houden, maar er is vraag naar meer middelen. We moeten dan kijken waar we dat geld willen halen.

Een van de maatregelen bestaat uit een generieke besparing van 6 procent op alle subsidievormen, wat dus ook een besparing in het beleidsdomein Cultuur betekent. Algemeen gesproken, gaat het om een besparing met iets meer dan 22 miljoen

euro. Welke besparingen op de cultuursubsidies zullen worden uitgevoerd en wat de verhouding tussen de structurele subsidies en de projectsubsidies zal zijn, zal heel snel duidelijk worden, meer bepaald in de beleids- en begrotingsdoelstellingen voor 2020. Die zullen we op 8 november 2019 indienen in het Vlaams Parlement, en we zullen daar in deze commissie zeker nog mooie debatten over voeren.

Ik heb keuzes gemaakt in functie van de prioriteiten die in het Vlaams regeerakkoord staan vermeld. Het zijn keuzes ten voordele van de kunstinstellingen – want dat zijn onze internationale ambassadeurs – van de erfgoedsector. We hebben immers in het Vlaams regeerakkoord geschreven dat we de vorig jaar terecht gestarte inhaalbeweging willen voortzetten. Het zijn ook keuzes ten voordele van onze fondsen: het fonds Literatuur Vlaanderen en het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). Want we hechten belang aan literatuur en film. Dit gaat, want we moeten daar niet onnozel over doen, onder meer ten koste van de projectsubsidies, want daar stonden nog geen engagementen tegenover.

Mijnheer Pelckmans, u hebt me eveneens gevraagd hoe ik die besparingsambitie verzoen met de ambitie om internationaal te excelleren. In tijden van budgettaire krapte moeten we door middel van selectiviteit tot excellentie komen. Dit betekent concreet dat de beoordeling zeer goed zal moeten worden afgestemd op wat in het Vlaams regeerakkoord staat. Ik citeer: Bij de beoordeling van de projectsubsidies “gebeurt de selectie prioritair in functie van het potentieel om een internationaal niveau te bereiken.”

Volgens het Vlaams regeerakkoord zullen we selectiever moet kiezen, wat moet leiden tot een betere ondersteuning van zij die de norm wel halen. Het klopt dat er een grotere druk op de projectmiddelen is. Het budget is onvoldoende om alle aanvragen te honoreren. Het is een illusie dat we hier zomaar meer budget zullen toevoegen. De besparingsoefening zal ook in de kunstensector moeten worden gemaakt.

We moeten ten aanzien van de cultuursector communiceren dat de projectenpot geen middel is waar organisaties die naast hun structurele subsidies hebben gegrepen zomaar een beroep kunnen op doen om hun werking te redden. We zullen een mentale shift tot stand moeten laten komen. Enkel de allerbeste projecten die op het veld het verschil maken en echt zuurstof aan het veld geven, zullen nog voor goedkeuring in aanmerking komen. Ik zal deze principes de komende maanden met mijn administratie concretiseren. Ik overweeg ook een doorlichting te laten maken van de effectiviteit van het projectenbeleid van de voorbije jaren.

De ambitie om internationaal te excelleren, zie ik in de eerste plaats overigens bij de kunstinstellingen, die ik om die reden ontzie bij de besparingen. In tweede orde zie ik die ambitie ook bij de structureel gesubsidieerde instellingen, wat volgens de regelgeving tot hun opdracht behoort.

Mijnheer Pelckmans, u zult me nog leren kennen als iemand die over de zaken spreekt zoals ze zijn. Ik kan hier ook verbloemd over spreken en de zaken voor ons uitschuiven, maar u zult me leren kennen als iemand die zegt waar hij voor staat en u correcte antwoorden geeft. U zult er niet altijd mee akkoord gaan, maar de antwoorden zullen correct zijn en verder kunnen we ‘agree to disagree’.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik weet niet wie uw adviseurs waren om dit mee te bedenken, maar de analyse over het veld, waarbij de gestructureerde gezelschappen ook ontwikkeling als een onderdeel hebben, is maar een halve analyse. Mensen die adviseren, weten maar al te goed dat het echte experiment gebeurt in de projectenpot en in de beurzen en dat de rest al blij is om een rekening te betalen met de middelen die zij hebben.

Ik wil even in herinnering brengen dat de Vlaamse begroting 1,18 procent over heeft voor het hele kunstenveld. Als we die 6 procent daar nog eens van aftrekken, zakken we terug naar 1 procent. Dit is nooit gezien. Maar, minister, u hebt zelf gezegd dat u daar duidelijk over bent. Ik hoop dat de sector mee kijkt, dan is het ook duidelijk voor welk cultuurbeleid u staat.

Wat betreft de beoordeling blijft er een probleem bestaan. Ik heb de vorige keer, toen minister Peeters nog actief was in de cultuursector, de beoordelingsmethodiek al aangeklaagd. Als je weet dat van de laatste aanvragen er 131 waren met 'zeer goed', waarvan er maar 90 subsidies kregen: hoe ga je dat verder oplossen? Dat systeem is ten einde. Op een bepaald moment is er te weinig geld. Je zult daar ergens een systeem moeten vinden om te bepalen wie wel en wie niet. Er is maar één oplossing, namelijk een soort middelenshift. Bovendien krijgen ze daar nog eens 6 procent besparingen op.

Ik weet nu al dat er voor de aanvragen die in januari moeten worden beoordeeld, 614 dossiers zijn. Er is 4 miljoen euro beschikbaar. Als je een gemiddelde neemt van ongeveer 27.000 euro per dossier, zullen er maximum 150 dossiers door kunnen. Er zullen opnieuw een pak dossiers zijn – en dat is cumulatief want je moet er alle volgende aanvragen bij optellen – waar kwalitatief niets op af te dingen is. Je komt dus in een soort van eindfase, waarin de overheid met de billen bloot staat en er een loterij van maakt. Ik vraag opnieuw duidelijke regels: hoe gaat u precies die beoordeling doen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, uw antwoord heeft inderdaad het voordeel van de duidelijkheid. Uw boodschap zal wel bikkelhard aankomen bij de kunstorganisaties, die momenteel ook de livestream aan het volgen zijn. Ik wil u aanmanen om nog eens beter na te denken en te gaan praten met het veld.

U maakt de verkeerde analyse. Grote kunstinstellingen zijn zeer belangrijk. Grote kunstinstellingen capteren innovatie. Maar die innovatie komt niet van hen. Die komt voort uit experimenteren. Experimenteren gebeurt met vallen en opstaan. U maakt trouwens dezelfde fout met betrekking tot het wetenschapsbeleid. Ik heb dat in de eerste bespreking die we hadden, ook al aangehaald. U zei daarnet dat wat betreft de 3 procentnorm maar 1 procent van de overheid komt en 2 procent uit de bedrijven. U weet heel goed dat bedrijven niet geïnteresseerd zijn in fundamenteel onderzoek. Zij zijn geïnteresseerd in toegepast onderzoek. Maar geen enkele innovatie in wetenschap vloeit voort uit toegepast onderzoek. Innovatie komt uit het fundamenteel onderzoek. Fundamenteel onderzoek is vallen en opstaan, dat is elke keer opnieuw proberen tot je een innovatie bereikt. Dat is iets waarop je niet gehoopt had. De rol van fundamenteel onderzoek is zeer belangrijk. Ik hoop dat de Vlaamse Regering dat begint in te zien.

De analogie is er met de innovatie in de kunstenwereld. Innovatie komt uit experiment. De projectmiddelen zijn daar essentieel. Sidi Larbi Cherkaoui, onze gevierde choreograaf, heeft een mooie plaats in de Vlaamse Opera, waar u en ik allebei grote fan van zijn. Hij is begonnen met projectmiddelen. Die is begonnen met projectmiddelen. In die tijd, onder minister Ancaux en minister Schauvliege, was dat 10 procent van de pot. Daar zitten we nu bijlange niet meer aan, en we komen dan ook terecht in toestanden waar nog geen 10 procent van de ingediende projecten kan worden gehonoreerd.

Hier zit echt een systeemfout in uw redenering. Als we willen dat onze grote kunstinstellingen aan de top blijven, Europees en mondiaal, en als we willen dat men naar ons kijkt, dan kan dat dankzij de investeringen in innovatie en experiment. U zegt dat u zuurstof geeft, maar wat u doet, is die artistieke innovatie droogleggen, u neemt de zuurstof weg. Ik roep u op om goed te praten met iedereen, in de hoop dat u uw visie zult bijstellen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Naar aanleiding van de verkiezingen hebben we diverse debatten gevoerd. We zijn naar de cultuurcentra geweest, naar de federatie, naar De Vooruit. En overal was het hetzelfde. Sommige mensen hier hebben hen de hemel op aarde beloofd. De miljoenen euro's vlogen langs mijn oren. Drie mensen die hier aanwezig zijn, mevrouw D'Hose, mevrouw Brouwers en ikzelf, hebben nog voor de uitslag van de verkiezingen gezegd dat we realistisch moesten zijn en niet zomaar dingen moesten beloven. Het is natuurlijk leuk om overal te kunnen zeggen dat er miljoenen bijkomen, dan krijg je natuurlijk applaus. Dat is echter niet mijn stijl van aan politiek doen, ik probeer eerlijker te zijn met de mensen. We zullen wel degelijk investeren in cultuur, ik zou zelfs meer zeggen, op het eind van deze legislatuur zal er meer geïnvesteerd zijn, en dat zal ik u bewijzen.

Wat de projectsubsidies betreft, ben ik de vorige keer meermaals tussengekomen. Het was me onder de vorige minister van Cultuur ook niet altijd duidelijk welke richting werd gevolgd in de projectsubsidies. Die zijn ook meermaals gebruikt om een aantal mensen op te vangen, die naast de andere ronde vielen, en dat mag niet de bedoeling zijn.

Ik hoor niet enkel wantrouwen tegenover de gemeenten, maar ook tegenover gezelschappen, instellingen en de grotere organisaties die mevrouw Coudyser volgt. Alsof die gestructureerde organisaties niet aan innovatie zouden doen. Wanneer ik jullie hoor, kan culturele innovatie alleen maar in kleine organisaties. Het is niet zo dat bijvoorbeeld deSingel niet zou samenwerken met mensen en talent zou capteren op het terrein. Dat is trouwens een deel van hun taak.

We moeten keuzes maken, dat heb ik de vorige keer ook gezegd. Men kan politiek voeren waarbij men iedereen veel belooft, maar men kan ook een politiek beleid voeren waarbij men keuzes maakt en die verantwoordt. Dan debatteer je over de keuzes die worden gemaakt. Jullie willen zelfs niet debatteren over het feit dat er keuzes moeten worden gemaakt.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. In het regeerakkoord staat dat er prioritair projecten worden geselecteerd die potentieel een internationaal niveau kunnen bereiken. Betekent dit dat het project waarvoor men een subsidie aanvraagt van een internationaal niveau moet zijn of dat de organisatie door middel van haar projecten dat internationaal niveau moet bereiken?

Samen met de administratie wilt u de komende maanden de principes concreter maken. Hoe zal men bepalen welke projecten potentieel dat niveau kunnen bereiken en wordt dat criterium dan geïntegreerd in het algemeen advies of wordt het apart toegevoegd bij de eindbeoordeling?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Pelckmans, u doet hier alsof die projectsubsidies het innovatiefonds van de cultuursector zijn. De minister-president antwoordt daarop dat het de grote kunstinstellingen zijn die de belangrijkste facilitator zijn van innovatie. Ik denk dat de waarheid in het midden ligt, dat dit niet volledig zwart-wit is. Voor ons zijn die projectsubsidies inderdaad heel belangrijk, zij zorgen ook voor vernieuwing bottom-up. Wij beschouwen die echt als zaaigeld voor jonge artiesten om zich te ontwikkelen, te leren, te innoveren en door te groeien naar die grote instellingen.

Minister-president, ik ben benieuwd of u die zienswijze over projectsubsidies als zaaigeld deelt. Ik hoor u enkel spreken over de kunstinstellingen als facilitator van innovatie, maar erkent u ook het belang van projectsubsidies?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister president, ik heb wel graag uw duidelijke stijl. Ik apprecieer dat. U hebt eigenlijk al een beetje een tipje van de sluier gelicht over hoe u die 6 procent zult halen. Ik vind het goed dat u een keuze maakt. Met de kaasschaaf overal 6 procent afnemen, is ook een mogelijkheid. Maar dan eindig je met heel veel organisaties die kopje onder gaan als er een golf op hen afkomt. Het is goed dat er 'genarrowed' wordt.

De keuze valt op projectsubsidies. In het regeerakkoord staat dat de kunstinstellingen en het erfgoed ontzien worden. Ook voor de fondsen hebben we gezegd dat er meer middelen moesten zijn.

Projectsubsidies zijn het precaire veld. Ik noem dat altijd de humus waarop heel veel zaken kunnen enten. De beoordeling van de projectsubsidies is het belangrijkste. We kunnen er steeds meer middelen in blijven pompen. Er wordt altijd gezegd dat er tijdens de vorige legislatuur bespaard is, maar dat is ook niet juist. Vanaf 2016 zijn de middelen voor projectsubsidies van 6 naar 10 miljoen euro gegaan. Op het einde van de legislatuur zaten we daar met een serieuze pot, maar dan nog vallen er heel veel uit. Het blijft een vat dat niet gevuld raakt.

Ik denk dan ook dat we goed moeten kijken naar de beoordeling. Het moeilijke is dat de commissies zich niet houden aan het kader waarin gespeeld moet worden. De beoordelingen zijn altijd zeer zeer goed, maar er is geen budget voor. In dat kader is er tijdens de vorige legislatuur al begonnen met het aanpassen van het draaiboek. Ik denk dat het echt wel nodig is om dat verder te finetunen. De commissies moeten goed met elkaar spreken over het kader waarbinnen ze werken, want anders zullen we die moeilijkheden blijven hebben.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dat dit een geanimeerd debat is en dat dit nog wel een tijdje zal blijven, daar geef ik mij rekenschap van. Het is de luxe die u hebt aan die kant van de zaal en de uitdaging voor ons aan deze kant van de zaal om keuzes te maken en om budgetten te alliiëren met de beleidsprioriteiten.

Mijnheer Van de Wauwer, ik denk niet dat het een zaak is of de grote vernieuwing in de grote kunstinstellingen zit of in de projectsubsidies. Ik ben het met u eens dat dit in beide zit. Het een kan niet zonder het ander. Zeggen dat de vernieuwing aan die kant zit en niet aan de andere kant, is zwart-wit denken en dat is meestal nooit goed. Er zijn inderdaad vernieuwende initiatieven die niet in de grote instellingen en grote organisaties zitten. Ze ontstaan en het is kwestie van ze goed te detecteren.

En dan kom ik tot het moeilijke punt. Van alle initiatieven die er ontstaan: op welke slak zal ik nu zout leggen? Ik kan niet op iedere slak zout leggen. We zullen dat samen met de administratie bekijken. Ik ben drie weken bezig. Ik heb dat nu nog niet klaar. We zullen inderdaad beoordelingscriteria opstellen. We zullen dit niet zomaar – om het op z'n Vlaams te zeggen – 'op de wilde boef' doen. De richting die ik vandaag aangeef, is nog niet in beton gegoten, maar het zijn diegenen die internationaal kunnen excelleren.

Ik zal samen met de administratie de beoordelingscriteria verder uitwerken en verfijnen, en er zeker mee naar deze commissie komen. Sta mij toe om daar enige tijd voor te nemen. Het werk is te belangrijk om op veertien dagen of drie weken af te handelen. We zijn er zelfs nog niet aan begonnen, maar het is zeker werk dat op de plank ligt.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Ik dank allen om er een geanimeerd debat van te maken.

Ik kom even terug op de heer Meremans die altijd zegt dat wij onverhoeds met zakken geld zwaaien. We doen dat niet. We proberen op het niveau te komen van 2003. U kent allemaal het document van mijn goede voorganger Bart Caron, die bewezen heeft dat het gaat over 1,18 procent. Het totale budget voor Cultuur heeft nog nooit het bedrag bereikt, de gezondheidsindex meegerekend, van 2003.

Ik zal een concreet voorbeeld geven. oKo is een belangenorganisatie, maar die mensen kennen hun job. Zij hebben berekend dat om alleen al een inhaalbeweging te doen er 200.000 euro nodig is, zonder daar enige vorm van beleid aan te koppelen. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Ja, dat klopt. Mijn excuses.

Dat wil zeggen dat als de grote instellingen vernieuwend werk willen doen, ze daar de ruimte voor moeten kunnen nemen en krijgen, maar ze hebben amper geld genoeg om hun basiswerk te kunnen doen. Het heeft dus allemaal met geld te maken.

Ik wil wel positief eindigen. Ik heb het gevoel – laat ons daarop afkloppen – dat we het erover eens zijn dat we het beoordelingssysteem grondig moeten verfijnen. Laat ons dat eerlijk met elkaar doen en grondig. Als u dan toch zo eerlijk bent om aan de sector te zeggen dat u minder geld voor hen overhebt, laat ons dan op zijn minst afspreken dat de beoordeling op een manier gebeurt waarbij iedereen het gevoel heeft dat het niet langer een loterij is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.